

Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Yttrande över delbetänkandet Datalagring – brottsbekämpning och integritet (SOU 2017:75)

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten instämmer i utredningens analys av rättsläget efter EU-domstolens dom den 21 december 2016 i de förenade målen C-203/15 och C-698/15 (Tele2-domen) och bedömning att det är nödvändigt att reformera den svenska rätten på området för datalagring i de delar där förslag lämnas. Förslagen förefaller vara förenliga med EU-rätten såsom denna har uttolkats i Tele2-domen.

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning

- att EU-rätten beträffande datalagringsfrågan har ett indirekt inflytande på det brottsbekämpande området,
- att Tele2-domen rör trafik- och lokaliseringssuppgifter men inte abonnemangssuppgifter,
- att ip-adresser är abonnemangssuppgifter och
- att en fortsatt lagringsskyldighet är möjlig efter Tele2-domen, men att den måste vara något mer begränsad än idag.

Åklagarmyndigheten vill framhålla att varje begränsning av lagringen kommer att få allvarliga konsekvenser för de brottsbekämpande myndigheternas förmåga att upptäcka, förhindra, bekämpa, utreda och lagföra brott.

Åklagarmyndigheten tillstyrker utredningens förslag

- om en fortsatt men begränsad lagring men vill i detta sammanhang betona behovet av att denna omfattar även lokaliseringssuppgifter vid meddelandehantering såsom sms,
- att differentiera lagringstiden beträffande olika kategorier uppgifter men vill framhålla att lagringstiden bör sättas något längre, inte minst för abonnemangssuppgifter,
- att lagringsskyldighetens yttre ramar ska framgå av lag och de mer detaljerade föreskrifterna av förordning och
- att lagringen av uppgifter ska ske i Sverige.

Åklagarmyndigheten välkomnar utredningens förslag att genom lagstiftning möjliggöra identifiering av slutanvändare vid internetåtkomst genom s.k. NAT-teknik.

Åklagarmyndigheten anför principiella skäl mot förslaget att åklagare ska besluta om tillstånd enligt inhämtningslagen och anser att andra alternativ till beslutsorgan bör övervägas ytterligare. Om likväl förslaget i den delen går igenom framstår den föreslagna höjningen av ramanslaget till Åklagarmyndigheten vid en första anblick som otillräcklig. Hur en sådan beslutsordning närmare bör organiseras inom Åklagarmyndigheten tarvar ytterligare utredning.

Myndigheten har i övrigt följande synpunkter på de överväganden och förslag som lämnas i delbetänkandet.

Tolkningen av EU-domstolens dom

EU-rättens indirekta inflytande på det brottsbekämpande området

Den första slutsatsen som utredningen drar är att datalagringsfrågan i olika avseenden, även när den avser brottsbekämpning, är underkastad samma EU-rättsliga regelverk och att EU-rätten således har ett indirekt inflytande på det brottsbekämpande området (avsnitt 12.1). Åklagarmyndigheten instämmer i denna slutsats.

Abonnemangsuppgifter och däribland ip-adresser

Utredaren har, bl.a. efter en analys av frågeställningen i målet och den relevanta EU-rättsliga reglering i direktiv 2002/58 som domstolen tolkat, kommit fram till att domen inte rör abonnemangsuppgifter utan enbart trafik- och lokaliseringssuppgifter.¹ I detta sammanhang argumenterar utredaren mycket klagande för att ip-adresser utgör abonnemangsuppgifter (avsnitt 12.2). Åklagarmyndigheten instämmer helt i denna bedömning. Någon ytterligare utredning av dessa frågor (som efterlysts av två av utredningens experter i särskilda yttranden fogade till delbetänkandet) torde knappast behövas.

Genom kategoriseringen av ip-adressen som en abonnemangsuppgift har utredningen tagit tydlig ställning i en fråga som hittills vållat bekymmer för brottsbekämpande myndigheter i förhållande till vissa operatörer, som vägrat lämna ut uppgifter om ip-adresser när sådana efterfrågats med stöd av 6 kap. 22 § 1 st 2 p lagen om elektronisk kommunikation, just med motiveringen att ip-adresser inte utgör uppgift om abonnemang och att operatören inte är skyldig att lagra dessa uppgifter längre med hänvisning till Tele2-domen. För åstadkommandet

¹ Samma bedömning har nyligen gjorts av Förvaltningsrätten i Stockholm i dom den 29 januari 2018 i mål 6895-16.

av en klar och enhetlig praxis vore det välgörande om lagstiftaren gav uttryck för samma inställning som utredningen i denna fråga. Det är för de brottsbekämpande myndigheterna idag ytterst otillfredsställande att exempelvis vissa grova barnpornografibrott såväl som olaga hot, bedrägerier och olika hatbrott på internet förblir omöjliga att utreda beroende på gärningsmannens val av internetleverantör. Samma svårigheter kan även förväntas uppkomma i utredningar gällande det nyligen tillkomna brottet olaga integritetsintrång.

Att utredningens slutsatser om abonnemangsuppgifter och ip-adresser inte bara är riktiga i sitt sammanhang utan också högst rimliga utifrån ett större perspektiv framgår vid en prövning av vilka konsekvenser en motsatt tolkning skulle få. Om abonnemangsuppgifter och därmed ip-adresser skulle anses utgöra trafikuppgifter och brottsbekämpande myndigheters tillgång till dessa uppgifter skulle underkastas samma krav avseende domstolsprövning och begränsning till misstankar om grova brott, skulle i praktiken flera brott, som inte utgör grova brott men för vars utredande tillgången till abonnemangsuppgifter är en förutsättning för framgång, i praktiken bli omöjliga att utreda och lagföra. I förlängningen skulle dessa gärningar bli straffria. En nationell lagstiftning som får de här följderna skulle dessutom utgöra ett konventionsbrott mot Europakonventionen (se Europadomstolens dom den 2 december 2008 i målet K.U. mot Finland och resonemangen om denna i avsnitt 12.9). En sådan konsekvens av Tele2-domen kan av lätt insedda skäl inte ha varit åsyftad av EU-domstolen.

Möjligheter till fortsatt lagringskyldighet

Enligt den första punkten i domslutet utgör EU-rätten hinder för en nationell lagstiftning som i brottsförebyggande syfte föreskriver en *generell och odifferentierad* lagring av *samtliga* trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter avseende *samtliga* abonnenter och registrerade användare och *samtliga* elektroniska kommunikationsmedel. Som utredningen påpekar (avsnitt 12.4.2) verkar domslutet i denna del kunna härledas från det sätt på vilket Kammarätten i Stockholm har beskrivit den svenska lagstiftningen och ställt sina frågor till EU-domstolen ("samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter") – trots att denna uppenbart generaliserande beskrivning av svensk rätt inte är korrekt (se avsnitt 12.4.2). Detta kan ha lett domstolen fel när den beskriver att den svenska regleringen gjort undantaget från principen att säkerställa konfidentialiteten för kommunikation till huvudregel (se domskäl 87 och 97–104). Frågan är då hur domslutet ska tolkas och vilket utrymme som finns för datalagring för brottsbekämpande ändamål enligt EU-rätten.

I denna del har utredningen tolkat domslutet utifrån resonemang i domskälen där domstolen konstaterar, å ena sidan, att endast intresset att bekämpa grov brottslighet kan motivera en lagringskyldighet av trafik- och lokaliseringssuppgifter, och å andra sidan, att detta intresse inte ensamt kan motivera en generell och odifferentierad lagring av sådana uppgifter (avsnitt 12.4.1).

Domstolen menar att de svenska reglerna föreskriver en generell och odifferentierad lagring av samtliga trafik- och lokaliseringssuppgifter för samtliga abonnenter och registrerade användare. Domstolen drar slutsatsen att detta överstrider gränsen för vad som är strängt nödvändigt och att den svenska lagstiftningen därför är i strid med EU-rätten (se domskäl 107). Utredningens slutsats blir att en lagringsskyldighet är fortsatt möjlig för ändamålet att bekämpa grov brottslighet men att den måste göras mindre omfattande än idag och anpassas till vad som är strängt nödvändigt (avsnitt 12.4).

Åklagarmyndigheten ställer sig bakom denna tolkning av Tele2-domen. Enligt myndighetens mening är emellertid lagringsskyldighetens omfattning redan idag begränsad till vad som är strängt nödvändigt. EU-domstolen tycks därmed ha skärpt kravet för vad som ska anses vara strängt nödvändigt.

EU-domstolen presenterar i sina domskäl en möjlig form av lagringsskyldighet som skulle vara förenlig med EU-rätten (domskäl 108–111). Modellen kan beskrivas som en riktad lagring mot personer med kopplingar till grov kriminalitet eller mot särskilt brottsutsatta geografiska områden, mot vilka datalagring skulle kunna ske utan koppling till någon specifik misstanke om brott. Uttalandena i domskälen om detta kan enligt myndighetens uppfattning (och även utredningens, se avsnitt 12.4.2) inte betecknas som något annat än en till intet förpliktande sidoanmärkning. Någon liknande modell för riktad datalagring tillämpas för övrigt inte i något EU-land. Åklagarmyndigheten delar fullt utredningens bedömning av denna modell och ansluter sig till de anförda skälen för att inte välja en sådan form av lagringsskyldighet (avsnitt 12.4.2 och 12.5.1).

Utredningen behandlar under avsnitt 12.5 också andra alternativa modeller för lagring såsom bevarandeföreläggande, lagring av senaste aktiviteten på abonnemanget och lagring med kryptering men avfärdar dessa och stannar för den begränsade och differentierade lagringsskyldighet som föreslås. Åklagarmyndigheten tillstyrker den föreslagna lösningsmodellen med en begränsad lagringsskyldighet.

Föreslagen lagring och dess omfattning

Urvalet av lagrade uppgifter

När det gäller frågan om vilka uppgifter som det är förenligt med EU-rätten att föreskriva lagringsskyldighet för, ger Tele2-domen inga närmare besked än att uppgifterna måste vara strängt nödvändiga för att bekämpa grov brottslighet och att de inte får avse samtliga trafikuppgifter och lokaliseringssuppgifter avseende samtliga abonnenter och registrerade användare och samtliga elektroniska kommunikationsmedel. Av Tele2-domen framgår vidare att de svenska reglerna går utöver vad som är godtagbart.

Åklagarmyndigheten anser att de uppgifter som omfattas av den av EU-domstolen underkända svenska lagstiftningen utgör en minimilista av uppgifter som vid sin tillkomst avsåg täcka de mest grundläggande behoven av uppgifter vid utredning av grov brottslighet. Denna uppfattning har också framförts av samtliga experter i utredningen som representerat brottsbekämpande myndigheter (se särskilda yttranden på s. 333 och 350). EU-domstolens uttolkning av EU-rätten kräver dock att den svenska listan över vilka uppgifter som operatörerna ska vara skyldiga att lagra för brottsbekämpningsändamål bantas. Hur långt denna bantning måste drivas är inte givet.

Givet är dock att all begränsning av lagringsskyldigheten kommer att innebära en försämrad förmåga för brottsbekämpande myndigheter att upptäcka, förhindra, bekämpa, utreda och lagföra brott. Fler grova brott kommer att förbli ouppklarade. Fler grovt kriminella gärningsmän kommer att undgå straff för sina gärningar. Och fler brottsoffer kommer att bli utan möjlighet till upprättelse.

För varje enskild uppgift som tas bort från lagringsskyldigheten försämras förutsättningarna för att i utredningsarbetet med hjälp av datalagringsuppgifter följa kommunikationskedjan mellan de utredda personerna. I detta utredningsarbete kan varje tillgänglig länk vara viktig för att få ihop den kedja av kommunikation som man söker. Detta beskrivs närmare av de särskilda yttrandena av utredningens experter från de brottsbekämpande myndigheterna. Även en i sig betydelselös uppgift kan visa sig vara den viktigaste pusselbiten för framgång i en utredning.

Av de skäl som anförts ovan är det svårt att överblicka vilka konsekvenser som den föreslagna lagringsskyldigheten kommer att få på utredningsarbetet i framtiden. Utredningen har gjort lovvärda ansträngningar för att utröna hur värdefulla de olika uppgifterna är i brottsutredningar för att på så sätt komma fram till ett vettigt urval av uppgifter som kan plockas bort från listan. Åklagarmyndigheten har inga principiella invändningar mot detta förfaringsätt. Klart är att en mindre omfattande lagringsskyldighet än som föreslås skulle allvarligt hota de svenska brottsbekämpande myndigheternas förmåga att framgångsrikt kunna arbeta mot grov brottslighet. Rättsläget i denna del är fortfarande högst oklart och därför skulle man kunna förorda ett större utrymme att bedöma uppgifter som strängt nödvändiga att lagra än vad utredningen har föreslagit.

Åklagarmyndigheten har ingen särskild erinran mot utredningens bedömning av vilka uppgifter och kommunikationsmedel som av den ursprungliga listan är de mindre värdefulla för brottsutredningar. Det framstår exempelvis som självklart att mobiltelefonin (dvs. trafik via en mobil nätanslutningspunkt) är mer angelägen att kunna följa än den fasta telefonin. När det gäller att komma åt den organiserade och planerade brottsligheten bör man, enligt Åklagarmyndighetens uppfattning, dock inte underskatta de kriminellas förmåga att anpassa sig efter nya bestämmelser om lagring på så sätt att brottsbenägna personer väljer de

kommunikationssätt som inte omfattas av operatörers lagringsskyldighet. Utredningen behandlar detta i avsnitt 12.6.2.

I utredningens förslag på urval av uppgifter som ska omfattas av lagringsskyldighet saknar Åklagarmyndigheten en uppgift som alltså måste anses vara strängt nödvändig att lagra. Det gäller uppgift om lokalisering vid meddelandehantering såsom sms (avsnitt 12.6.3, s. 231). Lokaliseringsuppgifter vid sms är minst lika viktiga som lokaliseringsuppgifter vid samtalstrafik. Personer tenderar nämligen i allt högre utsträckning att skicka meddelanden från sina mobiltelefoner i stället för att ringa upp och tala med motparten. Dessa uppgifter har åtminstone hittills lagrats av operatörer och lämnats ut till brottsbekämpande myndigheter vid begäran. Att utredningen inte föreslagit denna uppgift beror på att den inte omfattas av lagringsskyldigheten i förordningen om elektronisk kommunikation (men förekommer likväl i lagen om elektronisk kommunikation), vilket måste bero på ett förbiseende. Utredaren, som tydligt påpekat det starka behovet av denna uppgift, har emellertid ansett sig inte kunna föreslå en utökning av lagringsskyldigheten i detta hänseende.

Utredningsverksamheten skulle försvåras avsevärt om operatörerna upphörde med att lämna ut lokaliseringsuppgifter vid meddelandehantering. Åklagarmyndigheten ber därför lagstiftaren att redan nu överväga att rätta till det tidigare förbiseendet och lägga denna uppgift till listan med uppgifter som ska lagras. Ett sådant tillägg till förslaget torde inte leda till att den svenska lagringsskyldigheten sammantaget skulle vara mer omfattande än enligt nuvarande reglering.

Åklagarmyndigheten har redan framhållit utredningens behandling av frågan om abonnemangsuppgifter. I det sammanhanget välkomnar myndigheten förslaget om att möjliggöra identifiering av slutanvändare vid internetåtkomst genom s.k. NAT-teknik (avsnitt 12.6.4). Förslaget i den delen innebär att de bestämmelser som ska möjliggöra en identifiering av abonnenten/den registrerade användaren vid internetåtkomst får en ändamålsenlig uppdatering och blir mer teknikneutrala. Härigenom motverkas samtidigt den tilltagande anonymisering på internet som kriminella personer i ökande utsträckning på senare år kunnat dölja sig bakom.

Differentierad lagringstid

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget att differentiera lagringstiden, vilket förefaller vara väl förenligt med domens krav. Myndigheten vill emellertid framhålla att varje förkortning av lagringstiden innebär en motsvarande försämring av de brottsbekämpande myndigheternas möjlighet och förmåga att utreda och lagföra brott. Myndigheten hade hellre sett en något längre lagringstid för vissa uppgifter, inte minst vad avser abonnemangsuppgifter för såväl telefoni som internetåtkomst.

Ingen begränsning av lagring med hänsyn till personer med tystnadsplikt

Åklagarmyndigheten delar utredningens bedömning att det inte bör införas något undantag från lagringen för personer med tystnadsplikt (avsnitt 12.6.5). Utredningen föreslår däremot att lagstiftaren överväger Datalagringsutredningens förslag om att införa en förstörandeskyldighet för uppgifter som omfattas av yrkesmässig tystnadsplikt. Åklagarmyndigheten hänvisar i den delen till sitt remissvar på det betänkandet (SOU 2015:31).

Detaljreglering av lagringens omfattning i förordning

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget att lagringsskyldighetens yttre ramar ska framgå av lag och de mer detaljerade föreskrifterna av förordning (avsnitt 12.6.6).

Krav på lagring av uppgifter inom Sverige

Åklagarmyndigheten tillstyrker förslaget om krav på att lagringen av uppgifter ska ske i Sverige (avsnitt 12.10).

Översynen av regler om tillgång till lagrade uppgifter

Ny beslutsordning för prövning av tillstånd enligt lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet (inhämtningslagen)

Tele2-domen ställer krav på att brottsbekämpande myndigheters tillgång till trafik- och lokaliseringssuppgifter ska vara underkastad förhandskontroll av domstol eller oberoende förvaltningsmyndighet. För svenskt vidkommande innebär detta, enligt utredningen, att den nuvarande ordningen i inhämtningslagen, som föreskriver att beslut om inhämtning av sådana uppgifter fattas av den brottsbekämpande myndigheten själv, måste ändras. Åklagarmyndigheten delar denna slutsats.

Utredningen har efter prövning av olika alternativ föreslagit att åklagare ska besluta om tillstånd enligt inhämtningslagen på ansökan av de brottsutredande myndigheterna (avsnitt 12.8.4).

Frågan har diskuterats i tidigare lagstiftningssammanhang, bl.a. i Polismetodutredningen (SOU 2009:1) som låg till grund för prop. 2011/12:55 och senast i Datalagringsutredningen (SOU 2015:31) och då med hänsyn till EU-domstolens uttalanden i Digital Rights-domen. Man kom då fram till att såväl allmän

domstol som Åklagarmyndigheten var olämpliga för uppgiften främst med hänsyn till deras respektive roll i det straffprocessuella systemet och att deras objektivitet skulle kunna ifrågasättas om de skulle ha till uppgift att pröva och godkänna olika åtgärder i underrättelseverksamheten. I nämnda utredningar och förarbeten övervägdes också att ge uppgiften till en för ändamålet särskilt inrättad nämnd. Men av praktiska skäl som främst hade att göra med kravet på dygnetruntbereidskap ratades även den lösningsmodellen.

De principiella invändningar som framförts mot allmän domstol eller åklagare som beslutsorgan enligt inhämtningslagen gör sig alltjämt gällande.

Som Åklagarmyndigheten anført i remissyttrandet till båda ovannämnda betänkanden är det en viktig förutsättning för att åklagaren ska kunna leva upp till sin objektivitetsplikt att han eller hon håller distans till underrättelseverksamheten. En annan ordning skulle innebära svårigheter för avgränsningen mellan förundersökning och underrättelseverksamhet. Denna avgränsning är i förlängningen särskilt viktig med hänsyn till förutsättningarna för en rättvis rättegång.

Åklagare har en särskild roll i det straffprocessuella systemet med processansvar i domstol. I denna roll är det problematiskt att ha kunskaper om känsliga förhållanden i underrättelseskedet, vars spridande till utomstående kan hota att skada själva metoderna för underrättelsearbetet och de personer som är involverade i detta (t.ex. spanare, informatörer och infiltratörer). Skulle åklagaren känna till sådan information behöver detta inte påverka åklagarens förmåga till att behålla sin objektivitet, men då bör denna information möjligen anses ha blivit en del av förundersökningen med följden att en misstänkt person kan ha rätt till insyn i dessa mycket känsliga förhållanden. Av dessa skäl vill åklagare hålla underrättelseinformation långt ifrån sig.

I detta sammanhang förtjänas att påpeka den skillnad som finns mellan jävsreglerna för domare respektive åklagare. En domare anses vara jävig om han eller hon ”i annan rätt såsom domare eller befattningshavare fattat beslut som rör saken”, eller ”om eljest särskild omständighet föreligger, som är ägnad att rubba förtroendet för hans opartiskhet” (4 kap. 13 § 7 och 10 p. rättegångsbalken). En åklagare – som annars är bunden av samma jävsregler som en domare – blir dock inte jävig på grund av åtgärd som denne vidtagit på tjänstens vägnar (7 kap. 6 § 2 st rättegångsbalken).

Åklagare deltar i underrättelseverksamhet i en mycket begränsad utsträckning. Det sker bl.a. i RUC-samarbete (Regionalt underrättelsecentrum), där totalt en handfull åklagare i landet, på lägst vice chefsåklagarnivå, deltar i möten med bl.a. övriga brottsbekämpande myndigheter och då får reda på vad som rör sig på underrättelsestadiet. Åklagarna deltar där sällan i någon planering eller liknande utan finns med för att kunna visa var Åklagarmyndigheten har resurser

att driva förundersökningar i större ärenden som kan bli följden av underrättelsearbetet. Dessa åklagare deltar inte alls eller endast i begränsad utsträckning i det operativa arbetet vid detta RUC-samarbete och lägger sig inte i ärendet på åklagarnivå, när det väl kommer dit.

I övrigt förekommer att åklagare deltar vid underrättelseverksamhet vid ansökningar om tillstånd till hemliga tvångsmedel enligt lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.

Åklagarmyndigheten anser alltjämt att den rådande ansvarsfördelningen mellan polis och åklagare ska behållas och att det måste krävas starka skäl för att åklagare ska tilldelas en roll i polisens allmänna underrättelsearbete. Detsamma gäller i relationen till andra brottsbekämpande myndigheter. Regeringen har delat denna uppfattning i tidigare lagförarbeten (se prop. 2011/12:55 s. 89). Det är en annan sak att det i konkreta spaningsärenden, då en förundersökning är nära förestående, kan vara aktuellt för en åklagare att befatta sig med hemliga tvångsmedel enligt lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.

De utredningsåtgärder som blir följden av beslut som fattas enligt inhämtningslagen kan leda vidare till inledande av förundersökning och fortsatta behov av hemliga tvångsmedel. Det är inte minst ur objektivitetssynpunkt därför olämpligt att lägga ansvaret för dessa beslut på åklagare och därmed ge åklagaren en åtminstone teoretisk möjlighet att hålla kvar ärenden på underrättelsestadiet när förundersökning egentligen borde ha inletts. Därmed skulle tvångsmedelshandlingen kunna undanhållas domstols prövning. Ett sådant ansvar skulle ge bränsle åt den som söker argument att ifrågasätta åklagarens objektivitet.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser Åklagarmyndigheten att lagstiftaren i första hand bör överväga andra alternativ till beslutsorgan för tillstånd enligt inhämtningslagen än det föreslagna.

Åklagarmyndigheten anser att följande krav bör ställas på det beslutsorgan som ska pröva ansökningar enligt inhämtningslagen. Ärenden ska kunna prövas och tillstånd ges med kort framförhållning och även utanför kontorstid. Det är därför mest ändamålsenligt att besluten tas av enskilda beslutsfattare (och inte i nämnd eller liknande) i ett skriftligt förfarande. Förslagsvis kan ärendena initieras genom ett telefonsamtal till ett journummer och därefter en skriftlig ansökan skickas med krypterad e-post till beslutsfattaren, vilken fattar beslut som expedieras på samma sätt till den ansökande myndigheten. För att beslutsfattare ska få en rimlig tilldelning av jourarbete under helger och nätter behöver antalet personer som beslutar i dessa ärenden uppgå till minst 30 om dessa ska ha jour en gång i månaden. Rimligare är kanske att tänka sig ett 50-tal beslutsfattare i denna organisation.

Antalet beslut enligt inhämtningslagen per år har för Polismyndigheten och Tullverket tillsammans varit mellan 647 och 698 under perioden 2014–2016 (se Åklagarmyndighetens Redovisning av användningen av vissa hemliga tvångsmedel under 2016). Hur många beslut som fattats av Säkerhetspolisen under samma tid är inte redovisat offentligt. Trots denna osäkerhet om det totala antal ärenden som prövas per år är det nog ingen djärv gissning att beslutsfattandet i denna typ av ärenden totalt sett inte motsvarar full sysselsättning, även om tillgängligheten för beslut kräver dygnetruntbereidskap. Dessa förhållanden gör det naturligtvis svårt att motivera inrättandet av en helt ny organisation för det enda syftet att besluta om tillstånd enligt inhämtningslagen.

Åklagarmyndigheten har därför förståelse för de argument som utredaren anfört för valet av åklagare. Myndigheten synes vara den enda befintliga myndighet som har de praktiska förutsättningarna för att möta de krav som bör ställas på en ny beslutsorganisation för ärenden enligt inhämtningslagen.

För det fall lagstiftaren inte finner någon lämpligare lösning i valet av beslutsorgan än den föreslagna, och valet således faller på åklagare, kommer detta att kräva en särskild organisation inom Åklagarmyndigheten där ett begränsat antal åklagare bör involveras i beslutsfattandet enligt inhämtningslagen. Ett jour-system måste införas för att tillgodose kravet på tillgänglighet utanför kontorstid. Det är svårt att inom ramen för detta remissyttrande närmare utreda hur en sådan organisation kan utformas. Detta får i så fall bli en senare fråga.

Det kan dock redan nu antas att det troligen kommer att krävas ett större årligt resurstillskott till Åklagarmyndigheten än vad utredningen har föreslagit, med hänsyn till ökade lönekostnader för den dygnetruntbereidskap och det kanslistöd som detta aktualiserar.

Fortsatt tillgång till uppgifter som operatörerna sparar för egna ändamål

Åklagarmyndigheten sätter stort värde på att det även fortsättningsvis ska gälla en skyldighet för operatörer att i laga ordning lämna ut begärda uppgifter till brottsbekämpande myndigheter i den utsträckning som de faktiskt har dessa oavsett om de lagrat dem av skyldighet eller för egna syften (avsnitt 12.8.6).

Övriga bedömningar och förslag

Åklagarmyndigheten har inget ytterligare att anföra över utredningens bedömningar och förslag i övriga delar.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Anders Perklev. Rättschefen Lars Werkström och överåklagaren Mats Svensson har deltagit i beredningen. Kammaråklagare Hans Harding har varit föredragande.

Anders Perklev

Hans Harding